

MACBETH

Shakespeare in gewoon Nederlands

MACBETH

Opnieuw vertaald door:

Malcolm van Dijke

Malcolm van Dijke (1963) groeide tweetalig op. Hij is geboeid door Shakespeare en heeft al lange tijd de wens gehad zijn belangrijkste werken in gewoon Nederlands te vertalen.
Voor reacties en commentaar: malcolmvandijke@gmail.com.

In de serie “Shakespeare in gewoon Nederlands” verscheen tot nog toe (www.bravenewbooks.nl/williamshakespeare):

Macbeth
Koning Lear
Julius Caesar
Antonius en Cleopatra
Hamlet, prins van Denemarken
De Koopman van Venetië
Julius Caesar en Antonius & Cleopatra

William Shakespeare
Macbeth – *Shakespeare in gewoon Nederlands*
Vertaler: Malcolm van Dijke
Foto cover: Enrique Meseguer, Pixabay
Coverontwerp: Malcolm van Dijke
ISBN: 9789464181210
© 2020 Malcolm van Dijke
Alle rechten voorbehouden.

1 INTRODUCTIE

Macbeth is één van de meest bekende toneelstukken van Shakespeare en wellicht het meest aangrijpende. Het is het verhaal van een ambitieuze man, die, aangezet door zijn vrouw, een koning vermoorde om zelf koning te worden. Een waar schrikbewind was het gevolg. Maar het bracht Macbeth weinig plezier. Hij werd getreiterd door de geest van Banquo, die hij vermoord had, en zijn vrouw raakte door spijt en wroeging aan het slaapwandelen. In dit toneelstuk worden de diepste roerselen van het innerlijk gemoed blootgelegd en de daden die daaruit opkomen, beschreven. Duivelse verleiding en kunsten, de kracht van het geweten en de strijd tussen goed en kwaad, komen alle aan de orde.

Om het lezen van dit toneelstuk gemakkelijker te maken, verschijnt nu deze nieuwe vertaling in gewoon Nederlands. Dat wil zeggen: Macbeth lezen zonder je al te vaak af te vragen wat er bedoeld wordt.

De vertaling is gebaseerd op de tekst zoals die te vinden is bij W.J. Craig. Voor voetnoten is gebruik gemaakt van Wikipedia.

Toegevoegd is een overzicht van bekende en interessante citaten uit het toneelstuk. Het overzicht is samengesteld op basis van een eigen selectie.

INHOUD

1	INTRODUCTIE	5
2	MACBETH IN HET KORT.....	8
3	PERSONAGES.....	10
4	PLAATSEN.....	11
5	TONEELSTUK.....	13
5.1	EERSTE BEDRIJF.....	14
5.1.1	AFGELEGEN OPEN VELD.....	14
5.1.2	LEGERKAMP BIJ FORRES	14
5.1.3	OPEN VELD BIJ FORRES.....	17
5.1.4	FORRES. ZAAL IN HET PALEIS.....	22
5.1.5	INVERNESS. KAMER IN HET KASTEEL.....	24
5.1.6	INVERNESS. VOOR HET KASTEEL.....	26
5.1.7	INVERNESS. KAMER IN HET KASTEEL.....	28
5.2	TWEEDE BEDRIJF	31
5.2.1	INVERNESS. BINNENPLAATS KASTEEL.....	31
5.2.2	INVERNESS. BINNENPLAATS KASTEEL.....	33
5.2.3	INVERNESS. BIJ DE POORT VAN HET KASTEEL.....	36
5.2.4	INVERNESS. VOOR HET KASTEEL.....	42
5.3	DERDE BEDRIJF	45
5.3.1	FORRES. ZAAL IN HET KONINKLIJK PALEIS.....	45
5.3.2	FORRES. ZAAL IN HET KONINKLIJK PALEIS.....	49
5.3.3	FORRES. OPRIJLAAN VOOR HET PALEIS.....	51
5.3.4	FORRES. ZAAL IN HET KONINKLIJK PALEIS.....	53
5.3.5	HET OPEN VELD – ERGENS.....	58
5.3.6	FORRES. KAMER IN HET PALEIS	59
5.4	VIERDE BEDRIJF.....	62
5.4.1	PUT VAN ACHERON EN EEN KOKENDE KETEL	62
5.4.2	FIFE. KAMER IN HET KASTEEL VAN MACDUFF	68
5.4.3	ENGELAND. VOOR HET PALEIS VAN DE KONING	71
5.5	VIJFDE BEDRIJF.....	79
5.5.1	DUNSINANE. KAMER IN HET KASTEEL.....	79
5.5.2	VELD IN DE BUURT VAN DUNSINANE	81
5.5.3	DUNSINANE. ZAAL IN HET KASTEEL.....	83

5.5.4 DUNSINANE. HET BOS VAN BIRNAM.....	85
5.5.5 DUNSINANE. BINNEN HET KASTEEL.....	86
5.5.6 DUNSINANE. VOOR HET KASTEEL.....	88
5.5.7.1 DEEL VAN HET SLAGVELD	88
5.5.7.2 DEEL VAN HET SLAGVELD	89
5.5.7.3 DEEL VAN HET SLAGVELD	90
5.5.8 ANDER DEEL VAN HET SLAGVELD.....	90
5.5.9 DUNSINANE. IN HET KASTEEL.....	91
6 BESPREKING VAN HET TONEELSTUK.....	94
6.1 PERSONAGES	94
6.2 EEN AANTAL ETHISCHE KWESTIES	105
7 CITATEN – BEROEMD EN INTERESSANT.....	116

2 MACBETH IN HET KORT

Het Schotland waar koning Duncan regeert, is in beroering. Zijn koninkrijk wordt van binnen uit en van buiten af bedreigd. Een Schotse edelman, Macdonwald, komt in opstand en de Noorse koning Sweno komt aanzetten met een invasiemacht. Beiden worden na zware gevechten door de legers van koning Duncan verslagen, waarbij Macbeth, de Heer van Glamis, een belangrijke rol speelt. Tijdens de strijd blijkt een vertrouweling van de koning, de Heer van Cawdor, met de vijand te heulen; hij wordt gedood.

Na afloop van de strijd en op weg naar de koning, ontmoeten de legeraanvoerders, Macbeth en Banquo, drie heksen, die hun de toekomst voorspellen. Een van de twee voorspellingen aan Macbeth is, dat hij koning zal zijn. Banquo krijgt te horen dat zijn nakomelingen koning zullen zijn, hijzelf niet.

Macbeth en zijn vrouw besluiten vervolgens de toekomst niet af te wachten, maar die in eigen hand te nemen. Macbeth vermoordt koning Duncan, die bij hem logeert, en laat zichzelf tot koning uitroepen. De beide zoons van de koning nemen de vlucht. De oudste, Malcolm, gaat naar Engeland en wordt daar aan het hof van koning Edward welkom geheten.

Eenmaal koning, wil Macbeth ook koning blijven en ziet Banquo als concurrent en bedreiging. Om zijn positie veilig te stellen, neemt hij ook nu het heft in eigen hand. Hij laat Banquo vermoorden. Zoon Fleance weet echter te ontkomen.

In de nacht van de moord op Banquo is er een feestmaal in het koninklijk paleis te Forres. Tijdens dit feestmaal verschijnt de geest van de vermoorde Banquo. Dat maakt Macbeth behoorlijk van streek en hij besluit de drie heksen – de Dwaze Zusters – te bezoeken om meer te weten te komen over zijn toekomst. De Dwaze Zusters roepen met hulp van Hecate een aantal geesten op die Macbeth met drie raadselspreuken geruststellen. Hij moet wel aanhoren dat de voorspellingen over het nageslacht van Banquo uit zullen komen.

Macbeth wordt nu echt moordlustig. Als hij hoort dat een vooraanstaande edelman, Macduff, naar Engeland uitgeweken is, laat hij diens vrouw en kinderen in koelen bloede vermoorden.

Inmiddels begint de vrouw van Macbeth last van haar geweten te krijgen en raakt aan het slaapwandelen. Tijdens dat wandelen, probeert ze de bloedvlekken van koning Duncan op haar handen weg te wrijven; wat niet lukt. Zij praat ook over de misdaden die zij en haar man begaan hebben.

De uitgeweken kroonprins, Malcolm, vroeg en kreeg hulp van de Engelse koning. Hij vertrekt met een leger van tienduizend man naar Schotland. Macbeth verschanst zich in zijn kasteel te Dunsinane. Daar voelt hij zich veilig op grond van twee raadselspreuken van de Dwaze Zusters, maar toch smelt zijn zelfvertrouwen langzaam weg.

Vele edellieden lopen over naar Malcolm. Zijn vrouw pleegt zelfmoord. De werkelijkheid achter de raadselspreuken komt aan het licht. Zo staat hij op het laatst er alleen voor. In een tweegevecht met Macduff wordt hij gedood, waarbij Macduff de moord op zijn vrouw en kinderen wreekt.

Malcolm wordt tot koning van Schotland uitgeroepen en vertrekt naar Scone om gekroond te worden.

3 PERSONAGES

Duncan, koning van Schotland.

Malcolm en Donalbain: zoons van de koning.

Macbeth, Banquo, Macduff, Lennox, Ross: legeraanvoerders.

Schotse Edelen: Menteith, Angus, Caithness.

Fleance: zoon van Banquo.

Siward: graaf van Northumberland, aanvoerder van de Engelse troepen en oom van Malcolm.

De jonge Siward: zijn zoon.

Seyton, een officier uit het gevolg van Macbeth.

Zoontje van Macduff.

Engelse dokter.

Sergeant.

Portier.

Oude man.

Drie moordenaars.

Vrouwe Macbeth.

Vrouwe Macduff.

Hofdame van vrouwe Macbeth.

Hecate en drie heksen.

Edelen, officieren, soldaten, boodschappers, dienaars, gevolg.

De geest van Banquo en andere verschijningen.

Het toneelstuk speelt zich af in Schotland. Het laatste deel van het vierde bedrijf is in Engeland.

4 PLAATSEN

Fife: Plaats van de strijd met de Noorse koning; kasteel van Macduff.

Forres: Legerkamp van koning Duncan; koninklijk paleis van koning Duncan; later van Macbeth.

Inverness: Kasteel van Macbeth.

Dunsinane: Kasteel van koning Macbeth.

Scone: Plaats waar de Schotse koningen werden ingehuldigd.

Saint Colme's Inch: Het eiland Inchcolm in de Firth of Forth; zuidoost Schotland en ten zuiden van Fife.

Colmekill: Eiland Iona aan de westkust van Schotland. Plaats waar Schotse koningen begraven werden.

Het Engelse woord *'Thane'* is vertaald met 'Heer' en het meervoud met 'Edele Heren'. Het gaat hier om edelen met grondbezit, door geboorte of beloning verkregen. Zij zijn de koning trouw verschuldigd door een eed.

5 TONEELSTUK

DE TRAGEDIE

VAN

MACBETH

5.1 EERSTE BEDRIJF

5.1.1 AFGELEGEN OPEN VELD

Onweer. Drie heksen ontmoeten elkaar in het open veld.

EERSTE HEKS: Wanneer ontmoeten we elkaar weer: in donder, bliksem of in regen?

TWEEDE HEKS: Wanneer de strijd over is en de slag verloren en gewonnen.

DERDE HEKS: Dat zal tegen zonsondergang zijn.

EERSTE HEKS: Op welke plaats?

TWEEDE HEKS: In het open veld.

DERDE HEKS: Daar zullen we Macbeth ontmoeten.

(stemmen en geroep op de achtergrond)

EERSTE HEKS *(tegen haar kat)*: Ik kom eraan, Graymalkin!

TWEEDE HEKS *(over haar pad)*: Paddock roept mij.

DERDE HEKS: Tot straks.

ALLE DRIE:

*Goed is slecht en slecht is goed.
Zweef door mist en zwoele lucht.*

(de drie heksen verdwijnen)

5.1.2 LEGERKAMP BIJ FORRES

Oorlogsrumoer. Koning Duncan, zijn twee zoons Malcolm en Donalbain, Lennox en een aantal dienaars. Een bloedende sergeant komt aanlopen.

KONING DUNCAN: Wie is deze bebloede man? Zo te zien kan hij ons het laatste nieuws over de opstand vertellen.

MALCOLM: Dit is de sergeant die als een goed en dapper soldaat gevochten heeft en voorkwam dat ik gevangen-